

Sh23 bilioni kujenga kiwanda cha dagaa

Jesse Mikofu, Mwananchi
jmikofu@mwananchi.co.tz

Unguja. Serikali ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ) inatarajia kujenga mradi wa kiwanda cha kuchakata dagaa hao utakaogharimu Sh23 bilioni na ukikamilika utaajiri wajasiriamali zaidi ya 10,000.

Miongoni mwa watakaopata ajira ni wavuvi na wafanyakazi katika sekta ya dagaa wakijumuishwa wabebaji, waanikaji na wapishi.

Akizungunza wakati wa kuweka jiwe la msingi kiwanda hicho, jana, Mkurugenzi Mwendeshaji wa Kampuni ya Uvuvi Zanzibar (Zafico), Dk Ameir Haidar Mshenga alisema hadi kukamilika kwa mradi huo, zitajengwa chanja 5000 za kuanikia dagaa, kwa hatua ya awali itaanza kujengwa chanja 2050.

Kiwanda hicho ambacho kinajengwa Wilaya ya Magharibi A Mkoa wa Mjini Magharibi, kimejumuisha eneo la kuchakata, kuoshea na kuchemshia dagaa na mtambo wa baridi.

Pia kuna mtambo wa kuzalishia barafu ya chenga, jengo la biashara litakalokuwa na maduka mawili na sehemu kwa ajili ya huduma za kibenki, hivyo utakapokamilika mradi huu utaondoa upotevu wa dagaa kutoka asilimia 75 hadi asili-

mia tano.

“Miudombinu ya usarifu wa dagaa inatarajiwa kukausha tani 80 za dagaa wabichi kwa siku moja ambazo sawa na tani 20 za dagaa wakavu zenye thamani ya zaidi ya Sh200 milioni,” alisema Dk Mshenga.

Alisema dagaa hao watakaushwa kwa jua kwa kutimia chanja katika msimu wa jua kali na watakaushwa kwa mashine pamoja na makaushio ya kutumia nishati ya jua katika kipindi cha mvua.

Aliongeza kuwa wajasiriamali wa dagaa Zanzibar ni wastani 16,000, kati ya hao 14,000 wapo Unguja na 2000 wapo Pemba.

Kwa upande wake Katibu Mkuu Wizara ya Uchumi wa Buluu na Uvuvi, Dk Aboud Suleiman Jumbe alisema viwanda hivyo vina fursa kubwa ya kuliinua zao hili kufikia ushindani wa kisasa wa ubora na biashara katika masoko ya ndani na nje ya nchi.

“Dagaa ni mojawapo ya mazao makuu ya kimkakati katika sekta ya uvuvi na mazao ya baharini. Na ni mojawapo ya mazao yaliyopangiwa bajeti za kimkakati” alisema.

Dk Jumbe alisema uzalishaji wa dagaa umekua kutoka wastani wa tani 2,405 zenye thamani ya

Sh10.33 bilioni hadi tani 21,827 zenye thamani ya Sh89.31 bilioni.

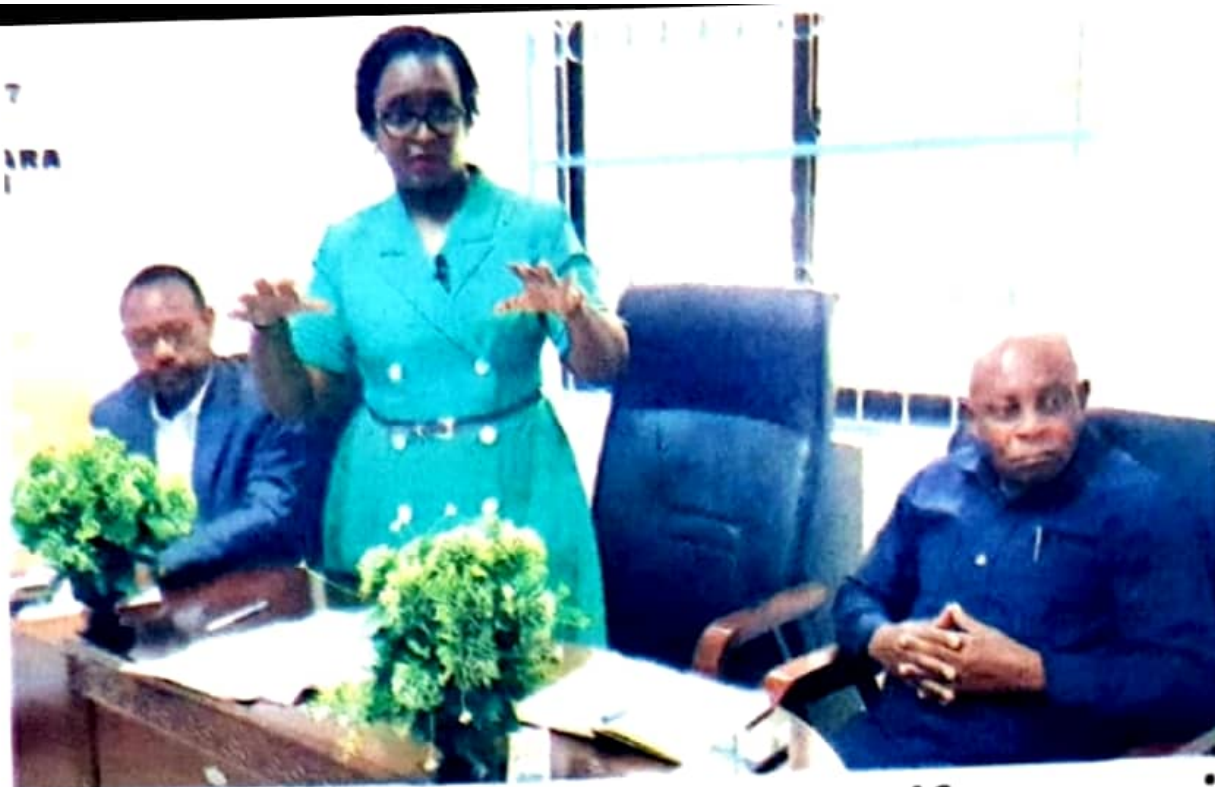
Pia, usafirishaji wa dagaa umeongezeka kutoka tani 3,579 zenye thamani ya Sh12.31 bilioni mwaka 2020 hadi kufikia wastani wa tani 9,000 zenye thamani ya Sh35 bilioni kwa mwaka 2023.

“Mafanikio ya sekta ya dagaa yamewezesha kwa kiasi kikubwa kabisa kuongezeka kwa uzalishaji wa jumla wa sekta nzima ya uvuvi wa samaki kutoka tani 38,107 zenye thamani ya Sh205.4 mwaka 2020, hadi uzalishaji wa tani 80,085 zenye thamani ya Sh569 bilioni kwa mwaka huu wa 2023,” alisema Dk Jumbe.

Mchango wa sekta ya uvuvi katika Uchumi wa Buluu hivi sasa unasimama katika wastani wa asilimia 1740.

Dk Jumbe alisema inamaanisha kuwapo wa kiwanda hicho cha kuchakata dagaa hapa Zanzibar utachochea ongezeko la kipato zaidi cha mchakataji na mfanya-biashara.

Baadhi ya wajasiriamali wa dagaa akiwemo Hamisa Hussein Said, walisema kiwanda hicho utakuwa mkombozi kwa sababu dagaa walikuwa wakiharibika kwa ukosefu wa miudombinu ya kuwakausha.

Wakala wa Maabara ya Veterinari nchini (TVLA), Dk. Stella Bitanyi, akisisitiza jambo wakati akifungua mafunzo ya wazalishaji na wauzaji wa vyakula vya mifugo mikoa ya Pwani na Dar es Salaam. Kulia ni Mkurugenzi Msaidizi Idara ya Uendelezaji Malisho na Rasilimali za Vyakula vya Mifugo, Rogers Shengoto na Mkurugenzi wa Huduma na Uchunguzi wa wakala huo, Dk. Zacharia Makondo.

PICHA: MPIOGAPICHA WETU

Wazalishaji, wauzaji vyakula mifugo wapigwa msasa

Na Mwandishi Wetu

SERIKALI kupitia Wizara ya Mifugo na Uvuvi chini ya Taasisi ya Wakala ya Maabara ya Veterinari (TVLA), imewapa mafunzo ya siku moja wazalishaji na wauzaji wa vyakula vya mifugo kutoka mikoa ya Pwani na Dar es Salaam.

Akifungua mafunzo hayo, Mtendaji Mkuu wa Wakala hiyo Dk. Stella Bitanyi, amesema hatua hiyo imetokana na malalamiko ambayo serikali imeyapokea kutoka kwa wafugaji wa kuku ambao wanalalamikia udumavu wa kuku unaohusishwa na ubora hafifu wa vyakula vya mifugo sokoni.

"Tumeona tuwaite na kuwapa mafunzo haya kwa sababu hatutaki kurudi kwenye kile kipindi ambacho wafugaji walikuwa wanaagiza

vyakula vya mifugo kutoka nje ya nchi kwa sababu kufanya hivyo ni kuua viwanda vyetu vya ndani," alisema Dk. Bitanyi.

Aidha, amesisitiza taasisi yake itaendelea kushirikiana kwa ukaribu na wazalishaji na wauzaji wa vyakula vya mifugo ikiwa ni pamoja na kufanya ufuatiliaji wa mara kwa mara ili kukagua utekelezaji wa waliyoelekezana kwenye mafunzo hayo kazi itakayofanywa na kikosi kazi kutoka kwenye taasisi hiyo. Wizara ya Mifugo na Uvuvi kupitia Idara yake ya nyanda za malisho na vyakula vya mifugo na wakaguzi kutoka kwenye mikoa na wilaya zote nchini.

Mkurugenzi Msaidizi wa Idara ya Uendelezaji Malisho na Rasilimali za vyakula vya mifugo kutoka Wizara

ya Mifugo na Uvuvi, Rogers Shengoto, amesema wizara yake imetumia mafunzo hayo kuwasisitiza wadau wote wa tasnia ya vyakula vya mifugo kuhakikisha wanasajili shughuli zao kwa mujibu wa Sheria ya Maeneo ya Malisho sura namba 180 pamoja na kanuni zake.

"Lakini pia msitumie nafaka au rasilimali za vyakula zisizofaa kwa matumizi ya binadamu kutengenezea vyakula vya mifugo kwa sababu mnyama akiathirika humuathiri pia mlaji anayekula nyama ile," alisema Shengoto.

Mmoja wa washiriki wa mafunzo hayo mizalishaji wa vyakula vya mifugo, Mohammed Mshana, ameishukuru serikali kwa kuwawezesha mafunzo hayo na kushauri iwe endelevu ili waweze kuelekea kutekeleza shughuli

zao kwa tija.

Akielezea namna mafunzo hayo yalivyomuwezesha kufahamu matumizi sahihi ya chanjo za mifugo, mmoja wa washiriki mfugaji kutoka Wilaya ya Kigamboni, Albina John, amesema kwa sasa anatarajia kuanza kutibu mifugo yake kwa wakati tofauti na ilivyokuwa hapo awali na chanjo alizokuwa akinunua kutoka nje ya nchi zilikuwa hazimfikii kwa wakati.

Mafunzo hayo yamefanyikiwa ni wiki chache tangu kufanyika kwa operesheni maalum ya ukaguzi wa viwanda na maduka yanayouza vyakula vya mifugo ambayo iliendeshwa na Wakala ya Maabara ya Veterinari nchini (TVLA) na kubaini dosari mbalimbali kwa wadau hao wa ufugaji nchini.

Kiwanda cha kusarifu dagaa kuiinua Zanzibar kiuchumi

Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR

ZANZIBAR inatarajia kuingiza mamilioni ya fedha baada ya kukamilika kwa ujenzi wa kiwanda cha kusarifu dagaa kinachoen-delea kujengwa Kama, Wilaya ya Magharibi A Unguja, chenye uwezo wa kuzalisha tani 20 kwa siku zenye thamani ya zia-di ya milioni 200.

Akizungumza jana katika hafla ya uwekaji wa jiwe la msingi wa kiwanda hicho, Katibu Mkuu Wizara ya Uchumi wa Buluu na Uvuvi, Suleiman Aboud Jumbe, alisema kiwanda hicho kitakapokamilika kitakuwa cha aina yake katika ukanda wa pwani wa Afrika Mashariki.

Alisema dagaa ni moja wapo ya mazao makuu ya kimkakati visiwani humo katika sekta ya uvuvi na mazao ya baharini na kuliinua zao hilo kupitia ushindani wa kisasa kwa ubora katika masoko ya ndani na nje ya nchi.

Katibu mkuu huyo alisema chini ya uongozi wa Rais wa Zanzibar, Dk. Mwinyi, uzalishaji wa dagaa umekuwa kutoka tani 2,405 zenye thamani ya Sh. bilioni 10.33 hadi tani 21,827 za Sh. bilioni 89.31.

Alisema pia usafirishaji wa dagaa umeongezeka kutoka tani 3,579 zenye thamani ya Sh. bilioni 12.31 mwaka 2020 hadi kufikia wastani wa tani 9,000 zenye thamani ya Sh. milioni 35

kwa mwaka huu wa 2023.

Aidha, alisema mafanikio ya sekta ya dagaa yamechochea kuongeza kwa uzalishaji wa jumla wa sekta ya uvuvi wa samaki kutoka tani 38,107 kwa mwaka 2020 hadi tani 80,085 zenye thamani ya Sh. bilioni 569.08 kwa mwaka huu.

"Ongezeko hilo ni ushahidi mkubwa wa kihistoria na limewezesha wavuvi kupata ajira na kuinua hali zao za maisha. Takwimu za hivi karibuni zinaonesha kuendelea kukua kwa kasi kubwa kwa sekta ya uvuvi nchini kwa kiwango cha asilimia tisa kwa mwaka," alisema Jumbe.

Katibu mkuu huyo alisema mchango wa sekta ya uvuvi katika uchumi wa buluu umeongezeka kufikia wastani wa asilimia 17.40 ambapo hayo ni mafanikio makubwa na uwepo wa kiwanda cha ku-kausha dagaa utachochea zaidi ongezeko la kipato cha uchakataji wa samaki kutoka wastani wa sasa wa Sh. 435,300 lakini kuongeza kipato cha wajasiriamali wa samaki kutoka wastani wa sasa wa Sh. 742,500.

Alisema kiwanda hicho kitakapomalizika kitaongeza ajira kwa wananchi na takwimu za sasa zinaonesha asilimia 21 ya ajira za wananchi wote wa Zanzibar zinatokana na sekta zote za uchumi wa buluu na sensa ya wisho ya uvuvi ya mwaka 2020 Zanzibar inawavuvi 88,000.

Naye Mkurugenzi wa kam-puni ya uvuvi Zanzibar (ZAFICO), Amiri Haidar Mshenga, alisema mradi huo wa kujenga miundombinu ya dagaa ni miongoni mwa utekelezaji wa ahadi ya Rais Dk. Mwinyi ambae aliwaahidi wananchi wajasiriamali wa usarifu wa dagaa sambamba na utekelezaji ilani ya uchaguzi wa CCM.

Alisema Zanzibar inawastani wa wajasiriamali 16,000 wa dagaa ambapo Unguja wapo 14,000 na 12,000 Pemba na jumla maeneo matatu yametengwa kwa ajili ya mradi wa usarifu wa dagaa ikiwamo Kama, Fungu refu na Ndagoni.

Alisema mradi huu unatarajia kutumia Sh. milioni 23 ambazo zimejumuishwa ujenzi wa viwanda viwili vya kusarifu dagaa, ujenzi wa majengo ya kuoshea dagaa, majengo ya kuchemshia dagaa, jengo la mtambo baridi kwa ajili ya kuhifadha dagaa na mtambo wa kuzalisha barafu na jengo la biashara.

"Hadi kukamilika kwa kiwanda hiki sisi ZAFICO tutaweka chanja 5000 za kuanikia dagaa na mradi huo kwa awamu ya kwanza utakamilika Februari mwakani na unatarajiwa kuajiri wajasiriamali zaidi ya 10,000 wakiwamo wavuvi na wafanyakazi wa sekta ya dagaa," alisema.

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, Harous Suleiman Said, alisema

Zanzibar ina utajiri mkubwa wa uvuvi hivyo bahari ikitumiwa vizuri italeta maendeleo makubwa kupitia fursa zilizomo baharini na ukanda wa pwani.

Alisema uvuvi ni muhimu kwa maendeleo ya jamii katika nchi na ili sekta ya uvuvi ilete tija hakuna budi kutumia teknolojia za kisasa na ushirikishwaji wa sekta binafsi, ndio maana serikali inahamasisha wananchi kuendelea nauvuvi endelevu usioharibu mazingira ya bahari.

Alikemea uvuvi haramu na kuvielekeza vyombo husika kuendelea kuchukua hatua za kudhibiti tabia hiyo isiendeleo ili kuepusha madhara kwa ikolojia ya bahari na walaji wa kitoweo hicho.

Alisema takwimu zinaonesha kuwa wananchi wa Zanzibar wanatumia samaki kwa wastani wa kilo 22 kwa mtu mmoja kwa mwaka, kiasi hicho ni kikubwa kulinganisha na wastani wa matumizi ya kiwango cha dunia ambacho ni kilo 20.5 kwa mtu mmoja kwa mwaka.

Aidha aliwataka wananchi kuongeza kiwango cha matumizi ya chakula kinachozalishwa baharini ikiwemo dagaa kwa kuimarisha afya ya lishe kwa wananchi.

Uwekaji wa jiwe hilo la msingi wa kiwanda hicho cha kusarifu dagaa ni miongoni mwa sham-rashara za Miaka 60 ya Mapin-duzi ya Zanzibar.

Wavuvi watishia kugoma kulipa ushuru kisa ubovu paa la soko

Na Said Hamdani, LINDI

UMOJA wa wavuvi na wachuuzi wa samaki wabichi katika Manispaa ya Lindi, wametishia kufanya mgomo wa kutolipa ushuru unaotozwa na halmashauri hiyo hadi pale uongozi utapokarabati paa la jengo.

Wamesema paa hilo ni chakavu hali inayosababisha kuezuliwa na upepo mara kwa mara.

Mwenyekiti wa umoja huo, Salehe Kazumali, alisema hayo katika barua waliyoandika kwenda Ofisi

ya Mkurugenzi wa Manispaa ya Lindi. Juma Mwele, wakieleza adhima ya kufanya mgomo baada ya kupata adha kila wakati wanapotekeleza majukumu yao sokoni.

Barua hiyo ambayo Nipashe iliona nakala yake, iliandikwa Desemba 18, mwaka huu na kusainiwa na mwenyekiti wao, Salehe Kazumali.

Sehemu ya barua hiyo inamtaaka mkurugenzi huyo kutekeleza ahadi aliyoahidi ya kurejesha paa hilo ifikapo Desemba 10, mwaka

huu.

Aidha, inaeleza kwamba kutokana na tatizo hilo wavuvi na wachuuzi wa samaki wabichi wanapata mateso makubwa ya kunyeshewa mvua na kupigwa na jua wanapokuwa kwenye majukumu ya kila siku ya kuza na kununua samaki katika soko hilo.

"Tulifika ofisini kwako kuwasilisha kilio chetu na kutuahidi hadi Desemba 10 kazi hiyo itatekelezwa, lakini muda unazidi kupita hakuna kinachoendelea," ilieleza

sehemu ya barua hiyo.

Aidha, barua hiyo inaeleza kuwa ifikapo Desemba 25, mwaka huu, bila kuona utekelezaji wake watatoa tamko la kuwataka wavuvi na wachuuzi kutolipa ushuru wanaotozwa wa asilimia tatu hadi pale watapojengewa sehemu ya hifadhi.

Mkurugenzi wa Manispaa hiyo, akijibu malalamiko ya wavuvi hao, kupitia barua kumbukumbu Na. LMC/M 10/86/128 ya Desemba 19/2023 na kusainiwa na Juma Mwele, ameuomba uongozi ku-

tozuia ulipaji ushuru kwa kuwa kazi ya urejeshaji paa itafanyika ndani ya muda uliopangwa.

Alisema pamoja na matatizo yaliyopo halmashauri ina jukumu la kutengeneza mazingira wezeshi ya kufanya biashara kwa makundi mbalimbali yakiwamo yanayotumiwa na wachuuzi wa samaki wabichi.

"Ninapenda kukufahamisha ukarabati wa eneo lililoezuliwa na upepo utafanyika ndani ya muda kama ilivyoahidiwa," ilieleza sehemu ya barua hiyo.

Matajiri wa samaki waambulia patupu ziwani

Na Sanula Athanas aliyekuwa UKEREWÉ

UMAARUFU wa Ukerewe ulibazirwa jina la "kisi wa cha Samaki". Leo hii si jina la kutamkwa tena, au kutamkwa kwa kigugu mizi.

Mvuri aliyekuwa anarejea kutoka kazini akiwa na kilo 200 za samaki, sasa anaambulia kilo 20, wafanyabiashara waliomunua tani tatu za samaki na kuzilingiza sokoni, hesabu yao ya sasa ni kilo 250.

Hayo varajitokeza huku kukiwa na lingine la kimaingira, maji ya Ziwa Victoria yameshasogelea makazi na kumeza baadhi ya nyumba, vibanda vya biashara na mashamba.

Soko lao la Kakukuru, soko kubwa zaidi la samaki wilayani Ukerewe, nalo hilo kwenye 'bahar' limehabomolewa na maji upande mmoja.

Katika kughami kwa hali ya sasa, licha ya hatari iliyopo, soko hilo linatumika 'hivyohavyo' kupokea, kupima na kutua samaki.

Kilio cha ugumu wa maisha kwa wakazi kinazidi kuwa msami wa kawaida kisiwani Ukerewe. Majumusho ya yote ni kwamba uhakari unawanyemelea kama si kawafika tayari.

Mvuri Clifford Constantine, mikaazi wa Kakukuru, anasimulia namna ulivyo mifani mgumu kwao kupata samaki ziwani.

"Zamani ilikuwa kawaida ku kurejesha na kilo 200, lakini sasa tunaaambulia kilo 50 hadi kilo 20 tu wakati mwingine. Upatikanaji wa samaki umekawa mgumu mno."

"Tunashindwa kuelewa sababu ni nini hasa. Wataalamu wa halmashauri wanatambua ni athari za mabadiliko ya tabianchi. Kila tunakiswenda (uvua) tunakosa samaki."

"Kwa sasa tunavua Ukara na Uviza, huku walau tunaaambulia chachote kwa maeneo yetu haya ya karibu, kuna shida kubwa. Samaki hawapatikani," anasema.

Ni kilio kinachosikika pia kwa mvuri Varency Vamaji, anayesema kuwa kutokana na samaki kuadimika Ukerewe na maeneo jirani, wanatazamiwa kuvuka mpaka hadi Uganda, wakiokumbana na mizukumbi mbalimbali ikiwamo kutanyanganywa samaki na asiki ya utchi hiyo wanawafanya doria ziwani.

Mvuri Neema Mashumba ni mikaazi wa kumungu cha Makutano, kijijini Muritima, kata ya Kakukuru. Licha ya kumifika mitumbwi mweli ya uvuvi, analalamua maisha yao yamekawa magumu kutokana na uhaba wa samaki ziwani.

"Kwa kweli tumeathirika sana, isha yetu yamekuwa magumu. Zamani nilikuwa na uhakika

Soko la Samaki Kakukuru wilayani Ukerewe likiwa limebomolewa na maji ya Ziwa Victoria
PICHA: SANULA ATHANAS

wa kupata kilo 50 (za samaki) kwa siku, lakini sasa ninaambulia kilo tano, ni hasara tu!

"Kausha damu (mikopo yenye masharti) magumu ya marejesho zimekawa nyingi. Soko letu (la Kakukuru) nalo kama unavyoona limeharibika. Usalama wetu hapa sokoni ni mdogo. Watu wengi hawana imani tena na soko hili."

"Nina miaka mitano ninavua hapa Kakukuru na visiwa jirani. Nilianza na mitaji wa Sh. milioni tatu. Uchumi wangu unategemea samaki," anasema Neema, mama wa watoto wawili anayejivunia kujenga nyumba na kumunua gari kupitia shughuli za uvuvi na biashara ya samaki kisiwani Ukerewe.

Mzee Yusuph, mfanyabiashara wa samaki na mikaazi wa Kakukuru, anasema wameathirika kutokana na uhaba wa samaki, hali kadhalika Soko la Kakukuru kufikiwa na maji ya ziwa yaliyosogelea makazi yao.

Anasema wavuvi wengi wameamua kuachana na soko hilo na kusababisha anachokita "ukata wa samaki sokoni".

"Lijengwe soko lingine mbali na maji ili tupate samaki. Tulikuwa tunapata tani mbili hadi tatu hapa sokoni kwa siku. Lakini kwa sasa huwezi kupata samaki wa kiasi hicho."

"Tunaambulia kilo 250 kwa siku. Hatuwezi kumudu kuendesha maisha yetu tena," analalamua mfanyabiashara huyo.

Richard Msafiri, Mwenyekiti wa Kijiji cha Masonga, kata ya Kakukuru, anasema ugumu wa kupata samaki, umesababisha changamoto za kiuchumi na kijamii, zikijumuishia baadhi ya wavuvi wenzake kutelekeza familia.

"Kukushukuru na ugumu wa kupata samaki katika maeneo yetu haya ya Ukerewe, sisi wawe vi mabidi tusafiri kwenda viwazi

vya mbali na kuzitacha familia zetu."

"Huko kambini mvuri akishakaa siku nyingi na anakula na kushiba, anatafuta mama mwingine huko. Hapo sasa panaibuka matatizo mengine ya kupata magonjwa ya zinaa na kusababisha mimba. Akirejea huko Ukerewe, anatelekeza hiyo familia yake mpya ya kambini."

"Kule kisha cha Godzha ni kawaida tu kukuta kichanga kimetupwa. Na kuna kinamama wengi tu huko visiwani wana watoto ambao baba zao hatuwajui. Anayebaki na mzigo ni mama, ndiye mwenye jukumu la kulea."

"Mwaka 1994 hapa kijijini (Masonga) waliweka kambi wavuvi kutoka Kigoma, waliitua kwa wingi. Tuliona matokeo yake, mpaka leo tuna vijana ambao ni matokeo ya kambi hiyo. Wavuvi waliwapa mimba mabinti wa hapa, kisha wakaondoka, wakaraja makwao."

"Huku visiwani tunajuaana 'fulani ni matokeo ya kitu hiki, fulani ni matokeo ya kambi fulani ya wavuvi'. Elimu kwa wananchi inatolewa ili kuepuka kuwa na watoto wanaolelewa na mzazi mmoja." Mwenyekiti Msafiri anasema.

Mkusanyashuri katika Soko la Kakukuru, Josephat Pembogoto, anakiri hali ya mapato sokoni si nzuri, akiwa na ufafanuzi.

"Mwanzoni hali ilikuwa nzuri sana, ilikuwa kawaida tu hapa sokoni kukusanya ushuru wa hadi Sh. 200,000 kwa siku, lakini sasa samaki hawapatikani kwa wingi. Kuna siku tunajikita tumeambulia Sh. 50,000 tu," anasema.

Anafanana kuwa mapato hayo yanatokana na ushuru unaozwa na halmashauri kwa wavuvi. Sh. 100 kwa kilo kilo ya dagaji na Sh. 300 kwa kilo kilo ya samaki (mfano sangari na sato).

Pembogoto anasema kuwa

mbali na ugumu wa kurwapa samaki ziwani, kubomolewa kwa soko lao pia kumeathiri mapato. Wavuvi wanahofia usalama wao sokoni.

Akiwa katika Soko la Kakukuru mnamo tarehe 8 ya mwezi uliopita, mwandishi aliona dalili za soko hilo kuporomoka wakati wowote upande wa magharibi tayari umeshabomolewa na maji, kuna nyufa katika kuta, na msingi wake umeshachimbuliwa na maji ya ziwa yanayokupwa na kujaa.

Fabian Mtaki, Ofisa Mtendaji wa Kijiji cha Muritima liliko Soko la Samaki Kakukuru, anasema lilijengwa mwaka 2010 kwa gharama ya Sh. milioni 14.

Anarejea historia ya mradi huo, akisema soko lilijengwa mbali na mwalo, lakini kutokana na mvua kubwa iliyonyesha miaka ya 2000 na 2021, eneo hilo limefikiwa na maji ya ziwa. Mchakato wa kujenga soko jipya unaendelea.

Diwani wa Kakukuru, Moses William, anasema hoja ya ujenzi wa soko jipya wameshaiwasilisha katika vikao vya Baraza la Madiwani. Wameshauri kujenge soko la kisasa mbali na maji.

William pia anasema wameshirikiana na wataalamu wa halmashauri kutoa elimu kwa wananchi, wakiwataka waache kujenga nyumba na kuendesha shughuli za kilimo karibu na mwalo.

Anasema elimu hiyo inatolewa kwa wananchi kwa kuzingatia angalizo lenye ushuhuda wa kichojoji katika vijiji vya Muritima na Masonga ambako soko la samaki, nyumba, mashamba, mji na vibanda vya biashara vimezwa na maji ya ziwa kutoka na mvua kubwa ya mwaka 2021.

Ofisa Mapato wa Halmashauri ya Wilaya ya Ukerewe, Longino Ondole, anasema kinachowa

sibu wavuvi, kimeathiri pia mapato ya halmashauri. Kwa mwaka wa fedha 2020/21, waliweka lengo la kukusanya Sh. bilioni 1795, lakini walikusanya Sh. milioni 903,616, sawa na asilimia 50 ya makadirio yao.

Katika hilo, Ofisa Uvuvi wa Halmashauri ya Wilaya ya Ukerewe, Justine Nazi, ana ufafanuzi wa ziada. Anasema kilichoshuhudiwa mwaka 2021 na kinachojiri sasa Ukerewe ni matokeo ya mvua kubwa iliyonyesha mwishoni mwa mwaka 2020 na mwanzoni mwa mwaka 2021.

"Mabadiliko ya tabianchi yametathiri sana katika sekta ya uvuvi hapa Ukerewe. Upatikanaji wa samaki na mazao yake umekuwa mgumu. Ikumbukwe kwamba uchumi wa Ukerewe unategemea samaki kwa asilimia 85."

"Mvua kubwa iliyonyesha, ilisababisha mafuriko ambayo yaliharibu mazao ya samaki, hivyo kuathirika uzalijaji wa samaki," anafanana.

Hassan Bomboko, Mkuu wa Wilaya ya Ukerewe, anasema mabadiliko ya tabianchi yameathiri sekta ya uvuvi wilayani mwake kutokana na kuwa chanzo cha kuharibu mazao ya samaki.

"Mabadiliko ya tabianchi pia yamesababisha kipato cha wananchi wetu kupungua kwa sababu samaki hawapatikani kwa urahisi. Tuna maeneo ambako maji ya ziwa yamevamia, mfano kule Ghana, Kamasi na Bwiro."

"Tumejitahidi kuwaelimisha wananchi waepuke kujenga makazi karibu na ziwa na madhara yanayoweza kutokoa," anasema.

UTAFITI LHRC

Kituo cha Sheria na Haki za Binadamu (LHRC) hakiki mbali na yanayoendelea Ukerewe. Katika ripoti yake ya Athari za Mabadiliko ya Tabianchi kwenye Haki za Binadamu, Uchumi na Mazingira Tanzania kiliyoitosa Machi mwaka huu, kituo hicho kinabainisha kuwa athari za mabadiliko hayo zinajumuishia kuharibika mazao ya samaki kulikosababisha kupungua kwa samaki.

Mkurugenzi Mtendaji wa LHRC, Dk. Anna Henga, anasema wavuvi wakiwamo wa Ukerewe, wameathirika kutokana na kuwapo vipindi vya upepo na dhoro bu vinavyofanya uvuvi kuwa shughuli hatari, pia kupungua lohe na mapato kwa maulifu ya wenyeji wanaotegemea ziwa kupata chakula na mapato.

KUHUSU UKEREWÉ

Kwa mujibu wa Mkuu wa Wilaya Bomboko Wilaya ya Ukerewe inaadimwa na visiwa 28 (15 vinakaliwa na watu), tarafoni, kata 25, vijiji 76 na viongoji 53. Ina wakazi 387,817 (Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022).